« پوزانتیون »
ارمنیجه سیاسی و یومیه غزته
صاحب و مدیر امتیازی : آقچیان
پوزانتیون
یابیجی تالیسی باب عالی جاده سی نومره ۲۸ مطبعه سی
دائره مخصوصه ده نشر اولونور

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճտ. վեցամսեայ 3 ½, եռամսեայ 2։ —Արտասահման 40 ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10։ Թղթատարի ծախք մերվոյ, բաց ի Բոսֆոր Լոթալէ։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻԶԱՆԴ ԴԻԶԵԱՆ

Ի դիմաց թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆՆ
Առ որ կ'ուզուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bib Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՀԱՅԱԳԻԵՐՔ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐՒ Թիւ 213 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ, 1897 ՅՈՒԼԻՍ 12/24 | 24 ՄԷՋԷՐ 1315 · 12 ԹԻՄՄՈՒԶ 1313 | Ա. ՏԱՐՒ Թիւ 213

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԲԱՐԿԱՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊՐՈՒՍԱՑԻ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՏՆՕՐԷՆ ԳԱՅՈՒԻԷԻ ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

ԽՄԲԱԳԻՐ-Տէր «Բիւզանդիոն»ի. — Արեւելեան Որբանոցին նպատակ «մասագին» համար չնորհակալութեան նամակ հրատարակելէ ետեւ, կ'յայտնէք թէ որոց խնդրոյ նկատմամբ ինձմէ դեռ պատասխանի կ'սպասէք։ Այս մասին արդէն նախորդ նամակս մը լի ու լի բացատրութիւն տուած էր, զոր հրատարակած էիք երկայն մի խմբագրականով։ Կ'երեւի թէ այն առիթ առ ինձ (առ իս) ուղած (ուղղած) մի քանի հարցմանց պատասխան կ'ուզէք։ Լաւ։ Զեզ ինքնին չօժտ ետ կամասարել։— Կ'հարցնէիք թէ արդեօք մէկու մը խօսք տուա՞ծ եմ որբերն այլ եւս եկեղեցի չտանիլ։— Ոչ։— Դարձեալ. Տղայք դժգոհ եղա՞ծ են, կամ անոնց ապգականք պիտի ըլլա՞ն դժգոհ անոնց եկեղեցի տարուելուն համար։— Դարձեալ ոչ. գոնէ բան մը չըսին ինձ տղայք, եւ ալ չհարցուցի. 3-4 ժամ ոտքի վրայ կեցած ըլլալով չատ յոգնած են. սակայն միւսներց յայտնապէս տեսարանք (Ա.) յոգնութեան փոխարինութիւն են եղած։ Դուշէ, սակայն, անոնց մայրերը դժգոհութիւն յայտնեն, քանի՞ մայրն է ան որ հաճի իրեն զաւակներ ամէն կիրակի հազարաւոր աչաց ի տես հանել, որք կ'դիտեն զանոնք ինչպէս ցուցահանդէսներու մէջ ի տես դրուած վայրի կենդանիներն դիտել կուգան արանց, կանանց և մանկտաց մի հոծ բազմութիւն։ (Բ.)

Ի վերջոյ, կ'հարցնէք թէ արդեօք Աետ. Հայոց մէջ եղա՞ծ են այնպիսիք որ ինձ ըսած ըլլան այդ «յանցանք» այլ եւս չգործելու։— Ոչ. Աետ. Հայք այն ատիճան մոլեռանդ չեն կարծեմ։

Ուստի, կ'հարցնէք իրաւամբ, ի՞նչ արգելք կայ դրական, գործնական եւ բարոյական։ Ես պատասխ և դուք հաճեցէք դասակարգել։— Սէկն կիրակի խումբ մը տղաք եկեղեցի տանելու համար պէտք է «մաթին ու լուսին» արթնցնել զանոնք իրենց անուշիկ քունէն, պատրաստել մանաւոր տեղ պարզ ընելով, քանզի փողոցներէն պիտի անցնին, և հարիւրաւոր, ըսէ՛ն զարաւոր, քննադատող աչաց ներկայեսնան։ Հարկ է ունենալ լաւագոյն կոշիկներ, հանդերձներ և գլխանոց, որոց համար 100 ոսկիի չատելուածական ծախքի ենք կարօտ։ Ո՛վ պիտի տայ այս դրամ։ (Գ.) Աւոր պէտք չկայ այժմ, քանզի հասատատութեան մատեան մէջ կատարենք մեր կիրակնօրեայ պատրաստմունք և ոչ թէ «ամէն կիրակի ժողովարան կ'առաջնորդենք զանոնք», ինչպէս սխալմամբ ըսած էիք ձեր խմբագրականին մէջ։ (Դ.) Մինչ որբոց խումբ դէպ եկեղեցի կ'յառաջանայ, ճամբան լեցուած են հետաքրքիրները, ոչ թէ լոկ ծաղհաճիքներ, որոնցմէ չըբնչապատիալ է հասատատութիւնս, այլ Հայ տղաքներ, կիներ եւ այրեր — ա՜ո՞ւհ ինչու եկեղեցի չեն գացեր —։ Տուներուն պատուհաններն ալ լի են Հայ կիներէ և աղջիկներ — ա՜ո՞ւհ ինչու եկեղեցի չեն գացեր — որոց նկատմամբ պատուհանէ պատուհան դիմողութիւնները կ'ըլլան, փողոցի տղաք տեսակ տեսակ նեղութիւն կուտան, ամէն կիրակի պէտք ծախու առնելու է։ Կէս ծամէն կ'հասնին եկեղեցի, քանզի «քարընկէցիի» մը չափ հեռու է ըսող թղթակիցնիդ հազիւ 15 վայրկեանէն նոյն ճամբան կրնայ կատարել փոխ[illegible]։ Զատիկին բազում կանոյք գիացեր են 4—5 տարեկան մանկանց ա՛յնքան տեղ քալելնուն համար։

Եկեղեցին են որբերն. 3—4 ժամ ոտքի վրայ կենալով թող որ նեղուին, բայց նեղութիւն կուտան. ոմանք ջուր կ'ուզեն, այլը ուրիշ պէտք ունին. թէ հոս և թէ փողոցն հինգ մանաւոր տեղ պէտք է, քանզի հասատատութեան տեսէք այս յաւելուածական ձանձրոյթն չանձն չեն առներ, ամէն կիրակի, քանզի հանգստեան են կարօտ եկեղեցիէն վերադարձ յար և նման հոն գացած առնելին նկարագրութեան և ա՛լ աւելի, քանզի անոնց ելքին կ'սպասեն ամէն տեղ։ Ո՛ր մայր կ'ուզէ իր զաւակ ամէն կիրակի այսպիսի անպէտ և աննպատակ չարչարանաց մատնել. ո՛ր մայր պիտի թողու որ իր զաւակ վայրի կենդանիի նման հոս հոն առաջնորդուի և ամէն բերէն տեսակ տեսակ դիտողութիւններ ըլլան անոր վրայ։ Համեցէք նկատողութեան առնել զայս. խոշոր, խոշոր ջարդել, անհնարինը պահանջել դիւրին, բայց գործադրութիւն ո՛րքան դժուար և անկարելի (Ե.)։ Ինձ թուի թէ մեր նախնիք այսպիսի կացութեան մէջ գըտնուելու են ժամանակին, որոյ մէջ այժմ որբանոցներու անօրէնք կ'գտնուին, և ըսեր են.— Մարդ մարդու հալէ չի հասկնար և կէս գիշերին ժամ կ'կանչէ։ Արդ, ձեզ կ'մնայ այժմ հաճիլ և քննել թէ համառօտաբար ներկայացուած գժուարութիւնքս դրական, գործնական թէ բարոյական են, կամ երեքն ի միասին։ Կ'խոյտարէ՞ք որ միայն մեկ հարցում ալ ես ձեզ ուղեմ։

Կ'պնդուի որբերն ամէն կիրակի եկեղեցի խրկել։ չատ լաւ. բայց Հայ. Լուս. կիներ, օրիորդներ, այրեր, եւրիտասարդներ և մանաւանդ տղաքներ ինչո՞ւ եկեղեցի չեն երթար ամէն կիրակի, և ասոնց չգացած տեղն ինչո՞ւ կ'ստիպէք որբերն երթալ։ Տարին հազիւ մէկ կամ երկու անգամ կ'խոստովանին ու կ'հաղորդուին չատ Հայեր. 100ին 10 — հարիւրին տասն — հազիւ եկեղեցի կ'երթայ, ան ալ մինչեւ «Օրհնեալք եղերուք» չեն կենար. ինչո՞ւ— Պրուսայի 6-7000 Հայոց հազիւ 5-600ը ամէն կիրակի եկեղեցի կ'երթայ. Պոլսոյ 200,000ի մօտ Հայերուն հազիւ 50,000ը եկեղեցի կ'երթայ ամէն կիրակի. 150,000ը ինչ կ'ընէ, ինչո՞ւ չերթար։ Ամէն տեղ այսպէս է կարծեմ. Թող իւրաքանչիւր քաղաք այս մասին «սթաթիստիք» մը խրկէ։ Դրական, գործնական ու բարոյական ինչ արգելքներ կան. արդեօք գժգոհ են եկեղեցիէն. արդեօք քաղցեալ հոգին ի զո՞ւր փնտռէ հոն կենաց հացն, Աւետարանին զուտ և անխարդախ կաթն, կենաց չուրն։ Այս պէտք է հասկնանք մեծամասնութեան եկեղեցի չերթալէն։ Աւետ. Հայն ամէն կիրակի բոլոր ընտանեաց անդամներն ժողուած աղօթատեղին երթայ և իր կոչման պարտքի և հասատարիմ Հովիւը բացակայ եղողն հաչիւի կ'կոչէ։ Ինչո՞ւ այս մասին կատարեալ անտարբերութիւն կ'տիրէ Լուս. Հայոց մէջ. փոխանակ անոնց եւտէն խնալու, որոց եկեղեցի երթալը մեծ խնդիր մ'է եղած այսօր, որոնք առօրեայ հացին, հանդերձին և քիչ չատ դաստիարակութեան հետ ունին նաեւ Ս. Աւետարանն ի ձեռին, կարդան զայն իրենց հասկցած լեզուով, կ'երգեն և կ'աղօթեն։ Դոհութեան արժան չէ՞ այս։ Նա որ Աւետարան կարդայ և կ'աղօթէ երբեք կորսուած չէ Ազգին և եկեղեցիին. Նա է անօգուտ եւ խսլած կորսուած թէ՛ Ազգին և թէ եկեղեցիին որ ոչ Աւետարան կարդայ և ոչ կ'աղօթէ, հապա կիրակի օրերը սրճարանները, գինետուները կ'անցուն իր ցանկութեանց եռեւէն երթալով և չապլութիւն ընելով։ Բազում են այսպիսիք ազգիս մէջ, ասոնց վրայ հսկել պէտք է, ասոնք եկեղեցի բերել հարկ է (Զ.)։ Թողունք ի սէր Ազգիս, ի սէր եկեղեցւոյ, որ բարերարք, զորս օրօր կոչել սովորած ենք, որ ատեն մ'ալ մեր որբոց վրայ բարի Սամարացւոյն դերն կատարեն անոնց չարաւարից վէրքերուն վրայ ձէթ ու գինի թափելով. Թողունք որ խնամեն զայնս, կրթեն ու դաստիարակեն և Աւետարանին զուտ կաթովն սնուցանեն. իրենց պատուոյն վրայ խոստացան անոնք որ զայնս էպէիսի ընէն Քոդոֆական, չպիտի օթօբոյուն-ներէն Ազգէն ու եկեղեցիէն, վատահութիւն չնորհենք անոնց խոստման, ատեն ատեն քննելով թէ հաւատարիմ մնացա՞ծ են այս խոստման։ Ըստ իմ գաղափարի, ան տեսական տագնապ կոչածնիս Նախանձամեծութեան ձեռաց մէջ միջոց է եղած լաւ տղոց սերունդ մը պատրաստել Ազգիս, մեր որբերն օտար մարդասիրաց զգոն առաջնորդելով մի քանի տարուան համար։

Քաջալերենք, խրախուսենք զանոնք շարունակել իրենց վեհ ձեռնարկ։ Եթէ, սակայն, ո եւ է կերպով պատճառ ըլլանք որ անոնք պարտաւորին քաշել իրենց ձեռքերն, որոն Թողով իր բաղդին, ի՛նչ ահաւոր պիտի ըլլայ հետեւանքն։ Ցաջորդ սերունդ մեզ, Հայերս, պատասխանատու պիտի համարի այս գաւալի հետեւանքին համար։ (է.) Անդրեւով որ այս ինդրոյ վասին այլ եւս պիտ չէրբարիլք գրել, ևն։

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Պրուսա, 7 Յլս. 97.

ՄԵՐ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

(Ա.)—Ի՞նչ խօսք է այս· «Տեսբա՜»· Հայոց Եկեղեցին Թատրո՞ն է, քաֆէ-չանդա՞ն ու «տեսարաններ» ունենայ։ Բաւ մ'է սա որ կ'սպրդի Պատուելի Պաղտասարեանի գլուխն. բայց իր բովանդակ հոգին կ'մատնէ, իր տեսակէտն որով կ'նկատէ Հայ. Եկեղեցին։ Մեր բոլոր պայքարն ապագէն այդ ոգիին գէմ ուղղուած է՝ այս որբանոցի խնդրոյս մէջ։

—Մեր եկեղեցիին մէջ տղաք 3-4 ժամ ոտքի վրայ կենալու դատապարտուած չեն, և պէտք ալ չկայ որ չատ պզտիկ տղաք 3-4 ժամ մնան եկեղեցիին մէջ։ Որովհետեւ Պատ. Պաղտասարեան այնքան միայն գործակատար ունի Ազգ. Եկեղեցիին վրայ որքան օտարականէ մը կ'սպասուի ունենալ, իր հրահանգութեան համար աւելորդ չենք սեպեր յիշեցնել թէ մեր Եկեղեցիին մէջ ոտքի վրայ ալ կ'կենանք, կ'նստինք ալ, կ'ծընրադրենք ալ ըստ պարագային, ինչպես Բողոքականութեան անկիլքան ճիւղին մէջ կ'ընեն, ուր պաշտամունքին կէսէն աւելին ժողովուրդն ոտքի վրայ կամ ծընրադիր կ'անցընէ։ Ուրիշ բողոքական յարանուանութիւններ այս մասին աւելի «անձնապաշտ» են։ Մուներ չորքերու յանձնեցուցիչ մարմնամարզին կ'խորշին, և պաշտամունքին մեծագոյն մասը նոյնքան հանգստաւէտ կ'բազմին նստարաններուն վրայ՝ ոտք ոտքի, սրունք սրունքի վրայ դրած՝ որքան ո եւ է «տեսարանաւոր» զբօսարանի մէջ։ Մեք Աբեւելցիքս աւելի չարքաշ ժողովուրդ ենք և մեր սրբավայրերուն մէջ աւելի երկիւղած և ժամադիմիր Աչքերնիս գոցելուպէտք չունինք՝ յիշելու համար թէ Աստուծոյ առկայ ենք, Իր տաճարին մէջ։ Մեր տղաքն ալ մեզ պէս կ'վարժեցնենք։ Անոնք ալ մեզ հետ ոտքի վրայ կ'կենան, մեզ հետ կ'երկրպագեն, և մեզ հետ կ'նստին՝ թեւաւոր նստարանին վրայ, եթէ կայ, թէ ոչ՝ հին խորի կտորի մը վրայ։ Մ'երգը որ Պատ. Պաղտասարեան իր որբերն այնքան թումբլամբլի, վատոյժ, խեղճ կ'մեծցնէ որ Աստուծոյ տաճարին մէջ ոտքի վրայ կենալուն համար յօգացաւ կ'ունենան, հիւանդ կ'պառկին, ևն.։ Ամ'ոթ Հայու տղաքներու։ Ահա առաջին նչան մը թէ Պատ. Պաղտասարեան իր Որբանոցին մէջ հայ տղաքն հայ ազգութենէն կ'օտարացնէ։ Ինչպէս կ'ըլլայ որ խարբերդէ Ազգ. Հիւանդանոց եկած որբերը ժամերգութեանց պահանջած չափ ոտքի վրայ կրնան կենալ Ս. Փրկչի ժառան մէջ և Աբեւելեան Որբանոցին որբերը չեն կրնար կենալ։ Պոլսեցի ամէն բարեկիրթ ընտանիքներ ամէն կիրակի իրենց զաւկներն եկեղեցի կ'տանին, և օր մը լսուած չէ որ ոտքի վրայ կենալնուն համար յոգնած ըլլան տղաք։ Մրչափ փափուկ կ'մեծնան Պաղտասարեանի որբերը։

(Բ.)—Ի՞նչ տեսակ «հեռաւոր գաւառաց որբ տղաք» են Աբեւելեան Որբանոցի տղաքն որ Պրուսայի մէջ զիրենք դիտող մայրեր ունին։ Բայց ո՛վ ըսաւ Պաղտասարեան Պատուելին թէ մեք մեր եկեղեցիներուն մէջ որբ տղաքը կ'դիտենք «վայրի կենդանիներու» պէս։ Ա,յս ի՞նչ այլանդակ խօսքեր կ'գրուցէ Պատուելի Հիմնադիր-Տնօրէնն՝ ողջմիտ դատ մը պայտպանելու համար։ երբ Զատկին Պրուսայի Հայք և Հայուհիք սիրով և համակրութեամբ դիտեցին Աբեւելեան Որբանոցին որբերն, անոնց չաքարեղէն հրամցուցին, զանոնք համբուրեցին, և ուի հարիւր զրչ.ի չափ անմիջապէս հանգանակելով անոնց պէտքերուն համար՝ նուիրեցին Պաղտասարեան Պատուելին, իբրև «վայրի կենդանի՞» դիտած եղան զանոնք։ Իրաւ է որ սովորականէն աւելի հետաքրքրութիւն մը չարժեց այն որբերուն մեր Եկեղեցին գալը։ Աւսր ալ պատասխանատուութիւնն հաւրկաւ Հիմնադիր-Տնօրէնին վերագրելի է, որ այնքան ժամանակ զանոնք հեռի պահած էր Ազգ. Եկեղեցիէն որ անոնց Եկեղեցի գալը բովանդակ Պրուսայի համար օրուան մեծ դէպքը եղաւ։ Թո՛ղ ամէն կիրակի գան, և գործն հետաքրքրութիւն չարժիլէ կ'դադրի, իբրև բարեպաշտական հասարակ պարտաւորութեան մը կատարում։ Խոստովանիք երբէք իբրև «վայրի կենդանիներ» չէին դիտած Գալֆեանեան Որբանոցի 40ի չափ որբուհիներն, որք ամէն կիրակի, ամէն չաբաթ իրիկուն և չաբթուան մէջ ամէն հանգիսական օրեր Ս. Սահակեանոս եկեղեցին կուգային, և ամէն խոստովոյի վարժուած էր զանոնք հոն տեսնելու, և երբէք չտեսնիր որ այս որբուհիք ոտքի վրայ կենալնուն կամ ուշադրութեան առարկայ ըլլալնուն համար գանգատած ըլլան։

(Գ.)— Այդ չեղաւ, Պա՛տուելի։ Ստակ պիտի ուզէք ժողովրդէն, վասն յիշատակի, յարգելով ժողովրդին զգացումները։ Բայց մի՛ ըսէք թէ ձեզ յանձնուած որբեր անհանգիստ կ'ըլլան՝ եկեղեցի երթալու համար «մաթին ու լուսին» արթնալով։ Հինգ տարու հայ տղայ մը անգամ գիտէ թէ քնատ միալու պէտք չկայ՝ Հայ. Եկեղեցւոյ ժամերգութեանց ներկայ գտնուելու համար։ Ձեր որբեր այնքան ո՛չ կ'պառկին։ Աբեւուն երկնէն ժամ մը, երկու ժամ ե՞ւքն ալ չեն կրնար արթննալ։ Ա՛յդչափ փափուկ մեծնալո՞ւն նայինք, թէ ոչ՝ գուբս երեսնու համար ձեռք մը լաթ չունենալնուն նայինք։ Այս ինչ հակասական խոսքեր։ Ինչո՞ւ կանուխէն կրնար երեսնել։ Դիշերը թատրո՞ն կ'տանիք զանոնք, խաղարա՞ն կ'տանիք. զի թատրոն և խաղարան յաճախողներն են միայն որ Աստուծոյ յոյս արեւուն հետ մեկտեղ չեն կրնար անկողնէն գուբս ցատկել։ Ձեզմէ ո՛վ պահանջեց որ ձեր տղաքն հանդիսական զարդարուն զգեստներով եկեղեցի տանիք։ Ձեր Որբանոցին մէջ ա՛յնքան հին ու մին լաթերով, ա՛յնքան վրանին գլուխնին ազատ կ'պատցնէք ձեր որբերն որ նոյն վիճակին մէջ գուբս հանելու կ'ամչնաք։ Ո՛վ չի գիտեր որ անոնք որբ են։ Բաւական է որ աղատ, պատառատուն չըլլայ, ո՛վ բան կ'ըսէ եթէ պարզ ո՛ւ մը հագուեցուցած զանոնք եկեղեցի առաջնորդէք։ Հարնիքի չեն երթար կոր։ Աստուծոյ տունը կ'երթան, որ ամէն բանի մէջ պարզութիւն և մաքրութիւն միայն կ'պահանջէ, այնպէս չէ՞։

(Դ.)— Ձեր «մաթուէին» համար է որ «ժողովարան» ըսած էիք։ Ձեր պաշտամունքն ուրիշ ի՞նչ բառով կրնայինք սահմանել։ Հայ. Եկեղեցւո՞յ մատուռ մ'է ձերն։ եթէ այնպէս ըլլար, չէինք պնդեր որ մինչեւ քաղաքին Հայոց եկեղեցին տանիէք։

(Ե.)— Պաղտասարեան Պատուելին՝ իրեն յատուկ համեղութիւններով՝ Հայոց եկեղեցին չուզեր տանել իրեն յանձնուած հայ տղաքն, և իր մատուռին բողոքական արարողութիւնն անոնց համար բաւ կ'համարի.—կարող եր զայս համարձակ գրուցել։ Բայց տղաքն եկեղեցի չտանելու համար ի մէջ բերած պատճառներն աւելի պատրուակ են։—Պրուսայի փողոցներուն մէջէն հայ տղաք խմբովին չե՞ն անցներ առաու իրիկուն՝ գալոց կամ եկեղեցի երթալ գալու համար։ ե՞րբ լսուեր է ո՛ւ և է անպատեհութիւն։ Պտտիկ տղաք Աբեւելեան Որբանոցի՞ն մէջ միայն կան։ Ներքին հայաբնակ գաւառներու և դիւղերու մէջ երբ գժուարութիւն չի ծագիր, ո՛վ կ'հաւատայ Պաղտասարեան Պատուելիի լսօքին երբ երկրին երկրորդ քաղաքին մէջ որդաքներու անցուդարձին գժուարութիւն կ'երեւակայէ։ Պատուհանիերէն իր որբերուն վրայ կ'նային եղեր։ Ինչ անպատեհութիւն կայ. չէ՞ մի որ այս ալ ստէպ մ'է իր Հատատատութեան համար, ինչ որ հոգի կուտայ ոչխարին։ Բայց ո՛վ է յանցաւորն երբ Աբեւ. Որբանոցի տղաքներուն Հայոց եկեղեցին տարուելն ա՛յնքան հետաքրքրութիւն կ'չարժէ։ եթէ Հայու տղոց համար սովորական եղած բանը Պաղտասարեան Հատատատութեան սանեերուն համար ալ սովորական ըլլար, ո՛չ ոք, ո՛չ իսկ ծահաբերները, պիտի հետաքրքրէին, այնպէս չէ՞։

(Զ.)—Զափահաս Հայերուն եւ Հայուհիներուն համար պատասխանատուն իրե՛նք են Աստուծոյ և հասարակութեան առջեւ. որքերուն համար պատասխանատուն Ազգն է։ Ա՛յս է պատճառն որ որբերուն հոգածութիւնն կ'ցուցուի, և ամենուստ փափաք կ'յայտնուի որ անոնք իբրեւ երկիւղած, բարեպաշտ և պարկեշտ Հայեր մեծնան։ Պաղտասարեան Պատուելին, քարող մը խօսելու եռանդէն բռնուած, ոտնեւ լի անտեղութեան մը մէջ կ'ինկայ։ եթէ իր տրամաբանութեան հետեւիլ պէտք ըլլայ, բնաւ հարկ չկայ տղաքներուն ուսման և կրթութեան համար հոգ տանելու, քանի որ այնքան մեծեր կան որք տնուս և անկրթ են։ Մ'ր չափ մեծեր կ'մեռնին, կ'արբենան, թուղթ կ'խաղան, ևն։ Ի՞նչ հարկ ուրեմն տղաքներուն սովրեցնել որ չգիեն, չարբենան, թուղթ չխաղան, ևն։ Ա՛ր չափ Հայեր կան որ իրենց կեանքին մեծագոյն մասն անցուցեր են առանց քերականութիւն սովրած ըլլալու, և չատ չնորհքով ապրեր են և ընտանիք ապրեցուցեր են առանց չնորհքով հայերէն մը գրել գիտնալու։ Ի՞նչ հարկ ուրեմն ծախք ընել, սիրտ հատցնել անոնց զաւկներուն քերականութիւն սովրեցնելու և հայերէն գրել տալու։ Մեծերուն բարեպաշտութեան խնդիրը բոլորովին տարբեր է նոր սերունդին, մա՛նաւանդ որբերուն՝ իրենք Հայ. Եկեղեցւոյ գաւակ մեծնալու խնդրէն Գալոյ Հայերուն թիւն և այն առթիւ ի մէջ բերուած «վիճակագրական» ծանօթութիւններուն, պարտաւորուած ենք ըսել թէ Պաղտասարեան Պատուելին թուաբանութիւնն ալ իր տրամաբանութենէն վար չի մնար։

(Է.)—Այս իրատուիլակը Պաղտասարեան Պատուելին թո՛ղ իրեն համար պահէ։ Օտար նուիրատուք չեն նեղնար երբ լսեն թէ Հայք կ'պահանջեն որ իրենց որբեր իրենց Ազգ. Եկեղեցիին մէջ մեծնան։ Կ'նեղանան միայն երբ լսեն թէ Մխիթարեաններն և անոնց հետեւակներն որբանոցամարդ գործը պատրուակ կ'ընեն բրոբականայի, «Նախանձամեծութեան որբանոցութիւն» համարելով «անտեսական տագնապն», որ այսքան Հայեր բողոքականութեան կ'տանի նպաստ և որբի գործերուն բերմամբ։ Աբդէն իսկ Անգլիայէ, Զուիցերիայէ և Մ. Նահանգներէ լսուած գժգոհութեան ձայները ճիշդ այս պատճառաւ են, թէ ինչո՞ւ այսպիսի տարագէպ, անտեղի բրօբականտա մ'ի գործ կ'գրուի Հայ. Եկեղեցիին նման քրիստոնէական ճշմարտութեան համար ա՛յնքան զոհողութիւններ կրած հին եկեղեցիի մը դէմ։ Միսիոնարներն զղային թէ օրչափ արդարութիւն կար պատասխանատուն Ազգն է։ Ա՛յս է պատճառն որ որբերուն հոմար հոգածութիւն կ'ցուցուի, և ամենուստ փափաք կ'յայտնուի որ անոնք իբրեւ երկիւղած, բարեպաշտ և պարկեշտ Հայեր մեծնան։ Պաղտասարեան Պատուելին, քարող մը խօսելու եռանդէն բռնուած, ոտնեւլի անտեղութեան մը մէջ կ'ինկայ։ եթէ իր տրամաբանութեան հետեւիլ պէտք ըլլայ, բնաւ հարկ չկայ տղաքներուն ուսման և կրթութեան համար հոգ տանելու, քանի որ այնքան մեծեր կան որք տնուս և անկրթ են։ Մ'ր չափ մեծեր կ'մեռնին, կ'արբենան, թուղթ կ'խաղան, ևն։ Ի՞նչ հարկ ուրեմն տղաքներուն սովրեցնել որ չգիեն, չարբենան, թուղթ չխաղան, ևն։ Ա՛ր չափ Հայեր կան որ իրենց կեանքին մեծագոյն մասն անցուցեր են առանց քերականութիւն սովրած ըլլալու, և չատ չնորհքով ապրեր են և ընտանիք ապրեցուցեր են առանց չնորհքով հայերէն մը գրել գիտնալու։ Ի՞նչ հարկ ուրեմն ծախք ընել, սիրտ հատցնել անոնց զաւկներուն քերականութիւն սովրեցնելու և հայերէն գրել տալու։ Մեծերուն բարեպաշտութեան խնդիրը բոլորովին տարբեր է նոր սերունդին, մա՛նաւանդ որբերուն՝ իրենք Հայ. Եկեղեցւոյ գաւակ մեծնալու խնդրէն Գալոյ Հայերուն թիւն և այն առթիւ ի մէջ բերուած «վիճակագրական» ծանօթութիւններուն, պարտաւորուած ենք ըսել թէ Պաղտասարեան Պատուելին թուաբանութիւնն ալ իր տրամաբանութենէն վար չի մնար։

(Ը.)—Այս իրատուիլակը Պաղտասարեան Պատուելին թո՛ղ իրեն համար պահէ։ Օտար նուիրատուք չեն նեղնար երբ լսեն թէ Հայք կ'պահանջեն որ իրենց որբեր իրենց Ազգ. Եկեղեցիին մէջ մեծնան։ Կ'նեղանան միայն երբ լսեն թէ Մխիթարեաններն և անոնց հետեւակներն որբանոցամարդ գործը պատրուակ կ'ընեն բրոբականայի, «Նախանձամեծութեան որբանոցութիւն» համարելով «անտեսական տագնապն», որ այսքան Հայեր բողոքականութեան կ'տանի նպաստ և որբի գործերուն բերմամբ։ Աբդէն իսկ Անգլիայէ, Զուիցերիայէ և Մ. Նահանգներէ լսուած գժգոհութեան ձայները ճիշդ այս պատճառաւ են, թէ ինչո՞ւ այսպիսի տարագէպ, անտեղի բրօբականտա մ'ի գործ կ'գրուի Հայ. Եկեղեցիին նման քրիստոնէական ճշմարտութեան համար ա՛յնքան զոհողութիւններ կրած հին եկեղեցիի մը դէմ։ Միսիոնարներն զղային թէ օրչափ արդարութիւն կար պատասխանատուն Ազգն է։ Ա՛յս է պատճառն որ որբերուն համար հոգածութիւն կ'ցուցուի, և ամենուստ փափաք կ'յայտնուի որ անոնք իբրեւ երկիւղած, բարեպաշտ և պարկեշտ Հայեր մեծնան։ Պաղտասարեան Պատուելին, քարող մը խօսելու եռանդէն բռնուած, ոտնեւլի անտեղութեան մը մէջ կ'ինկայ։ եթէ իր տրամաբանութեան հետեւիլ պէտք ըլլայ, բնաւ հարկ չկայ տղաքներուն ուսման և կրթութեան համար հոգ տանելու, քանի որ այնքան մեծեր կան որք տնուս և անկրթ են։ Մ'ր չափ մեծեր կ'մեռնին, կ'արբենան, թուղթ կ'խաղան, ևն։ Ի՞նչ հարկ ուրեմն տղաքներուն սովրեցնել որ չգիեն, չարբենան, թուղթ չխաղան, ևն։ Ա՛ր չափ Հայեր կան որ իրենց կեանքին մեծագոյն մասն անցուցեր են առանց քերականութիւն սովրած ըլլալու, և չատ չնորհքով ապրեր են և ընտանիք ապրեցուցեր են առանց չնորհքով հայերէն մը գրել գիտնալու։ Ի՞նչ հարկ ուրեմն ծախք ընել, սիրտ հատցնել անոնց զաւկներուն քերականութիւն սովրեցնելու և հայերէն գրել տալու։ Մեծերուն բարեպաշտութեան խնդիրը բոլորովին տարբեր է նոր սերունդին, մա՛նաւանդ որբերուն՝ իրենք Հայ. Եկեղեցւոյ գաւակ մեծնալու խնդրէն Գալոյ Հայերուն թիւն և այն առթիւ ի մէջ բերուած «վիճակագրական» ծանօթութիւններուն, պարտաւորուած ենք ըսել թէ Պաղտասարեան Պատուելին թուաբանութիւնն ալ իր տրամաբանութենէն վար չի մնար։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՈՆՏՈՒՈՒԱԿԻ ԻՐԱՒԱԳՈՒԹԻՒՆ ՎԻՃԱԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.)

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, 7 Յլս. 97.

Յուլիս 2 թիւ նամակաւս գրած էի թէ երկաթ. Ընկերութեան և Մախսուէի միջեւ վիճակ մը սկսած է. այսօր կ'իմանամ թէ նոյն Ընկերութեան տեղւոյս կայարանապետն ոմանկոչելութիւն մը ունեցեր է տեղւոյս պատիժճանեներու պատիպատանց դէմ. երէկ 6 յուլիս օրուան կիրակիին պատճառաւ Մախսուէի չոգենաւները չեն բանիր. պարիզպանք ապրանքին կ'պատրաստան ըստ առաչնոյն և կ'իջևնեն երկաթուղւոյ կայարանը, չոգեկառքով փոխադրել տալու համար նոյն օրուան կողմնակներին, անչուշտ նախկին 100 քիլօն 6 ½ գնոյն համամատելու յօժարութեամբ. կայարանապետն երբ կ'տեսնէ կողմնակն որ իրեն բերուած են, չեմ՞ոս որ անցաւ հաչուով քառապատիկ աւելի գին այսինքն 100 քիլօին 25 ղրչ. գին կ'առաչարկէ պարիզպաններուն. ասոնք չեն ընդունիր և ապրանքնին վերցնելու կ'ըլլան, որ ատեն կայարանապետն հետեւեալ խոզը կը լսացայ. նախկին 6 ½ գինն ընդունել կեղծելով ապրանքը կշռել կուտայ, դրամները կ'առնայ, և տոմսակ կարելով կողմնակները փոխադրել կուտայ վագոնները. պարիզպանք կ'մեկնին տոմսակն առնալով և կարծելով թէ նոյն երեկոյեան չոգեկառքով պիտի փոխադրուի ապրանքնին Հայտարփաչա, ինչպէս ուրիշ անգամներ մի և նոյն օրը կ'փոխադրուէին վագոնպէս, վասն զի Ընկերութիւնը մասնաւոր կանոն ունի (կարծեօք) թարմ և հետեւեալ օրուան փոստով կամ աւրուց ո և է ապրանք օրն օրին փոխադրելու. սակայն նոյն իրիկունն ապրանքնին չի փոխադրուիր։ Այս կ'իմացուի, կ'ըսղբուի, որի՞ կ'ըսէք. «գացէք Մախսուէի ըսէք որ չոգենաւ բերէ և ապրանքնիդ փոխադրէ Պոլիս». այս կ'ըլլայ պատասխանին. ապրանքը այսօր Պոլիս կ'գրկուի, որ չատ հաւանական է Հայտար-Փաչայէ Սիրքէճի փոխադրող մալնաճամբէ ճամբան ծովը թափին կամ առագաստական պաչտօնեայք մ'ափեցուան անոնց աւրուընն իմանալով, վասն զի հոս արդէն այսաոր վագոններու չուրջը պտտիլ անհնարին էր սերող անուչ հոսերէն։ եթէ երբեք թափուիլ պէտք ըլլայ, վճասը

2—300 ախիր կենդանի, մանր ու խոշոր եղջերավոր անասուններ, ինչպես նաև 1000 ոչխար ու այծեր։ Ուզողները թող դիմեն Ալեքսանդրապոլի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքը։

Մեկ տարվա ընթացքում 3 մասի 2 մասը ամբողջովին վճարելու պայմանով, Ալեքսանդրապոլի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքը հրավիրում է ցանկացողներին մրցության մեջ մտնել հետևյալ 3 հողամասերի համար, որոնք գտնվում են Ալեքսանդրապոլի գավառի Ղարաքիլիսայի գավառամասի Ղարաքիլիսա գյուղաքաղաքում։

1) Ղարաքիլիսա գյուղաքաղաքի 1-ին թաղամասում գտնվող 1 դեսյատին 1375 քառակուսի սաժեն հողամասը, որի վրա կան 3 քարե տներ, 1 փայտե տուն, 1 քարե գոմ, 1 փայտե գոմ, 1 քարե ախոռ, 1 փայտե ախոռ, 1 քարե ամբար, 1 փայտե ամբար, 1 քարե հացատուն, 1 փայտե հացատուն, 1 քարե ջրհոր, 1 փայտե ջրհոր, 1 քարե ավազան, 1 փայտե ավազան, 1 քարե պարիսպ, 1 փայտե պարիսպ, 1 քարե ցանկապատ, 1 փայտե ցանկապատ, 1 քարե դարպաս, 1 փայտե դարպաս, 1 քարե պատշգամբ, 1 փայտե պատշգամբ, 1 քարե սանդուղք, 1 փայտե սանդուղք, 1 քարե նկուղ, 1 փայտե նկուղ, 1 քարե խրամատ, 1 փայտե խրամատ, 1 քարե ճանապարհ, 1 փայտե ճանապարհ, 1 քարե կամուրջ, 1 փայտե կամուրջ, 1 քարե ճանապարհ, 1 փայտե ճանապարհ, 1 քարե կամուրջ, 1 փայտե կամուրջ։

2) Ղարաքիլիսա գյուղաքաղաքի 2-րդ թաղամասում գտնվող 1 դեսյատին 1375 քառակուսի սաժեն հողամասը, որի վրա կան 3 քարե տներ, 1 փայտե տուն, 1 քարե գոմ, 1 փայտե գոմ, 1 քարե ախոռ, 1 փայտե ախոռ, 1 քարե ամբար, 1 փայտե ամբար, 1 քարե հացատուն, 1 փայտե հացատուն, 1 քարե ջրհոր, 1 փայտե ջրհոր, 1 քարե ավազան, 1 փայտե ավազան, 1 քարե պարիսպ, 1 փայտե պարիսպ, 1 քարե ցանկապատ, 1 փայտե ցանկապատ, 1 քարե դարպաս, 1 փայտե դարպաս, 1 քարե պատշգամբ, 1 փայտե պատշգամբ, 1 քարե սանդուղք, 1 փայտե սանդուղք, 1 քարե նկուղ, 1 փայտե նկուղ, 1 քարե խրամատ, 1 փայտե խրամատ, 1 քարե ճանապարհ, 1 փայտե ճանապարհ, 1 քարե կամուրջ, 1 փայտե կամուրջ, 1 քարե ճանապարհ, 1 փայտե ճանապարհ, 1 քարե կամուրջ, 1 փայտե կամուրջ։

3) Ղարաքիլիսա գյուղաքաղաքի 3-րդ թաղամասում գտնվող 1 դեսյատին 1375 քառակուսի սաժեն հողամասը, որի վրա կան 3 քարե տներ, 1 փայտե տուն, 1 քարե գոմ, 1 փայտե գոմ, 1 քարե ախոռ, 1 փայտե ախոռ, 1 քարե ամբար, 1 փայտե ամբար, 1 քարե հացատուն, 1 փայտե հացատուն, 1 քարե ջրհոր, 1 փայտե ջրհոր, 1 քարե ավազան, 1 փայտե ավազան, 1 քարե պարիսպ, 1 փայտե պարիսպ, 1 քարե ցանկապատ, 1 փայտե ցանկապատ, 1 քարե դարպաս, 1 փայտե դարպաս, 1 քարե պատշգամբ, 1 փայտե պատշգամբ, 1 քարե սանդուղք, 1 փայտե սանդուղք, 1 քարե նկուղ, 1 փայտե նկուղ, 1 քարե խրամատ, 1 փայտե խրամատ, 1 քարե ճանապարհ, 1 փայտե ճանապարհ, 1 քարե կամուրջ, 1 փայտե կամուրջ, 1 քարե ճանապարհ, 1 փայտե ճանապարհ, 1 քարե կամուրջ, 1 փայտե կամուրջ։

Մրցության մեջ մտնելու համար պետք է ներկայացնել 1000 ռուբլի գրավ։ Գրավ չներկայացրած անձերի հայտերը չեն ընդունվի։

Մրցության մեջ մտնելու հայտերը կընդունվեն մինչև 1897 թվականի սեպտեմբերի 9/21 ժամը 17-ը։ Ավելի ուշ ստացված հայտերը չեն ընդունվի։

Հայտերը կարդացվելու են հայտերի ընդունման վերջին օրվա ժամը 17-ին։ Հայտերը կարդացվելուց հետո հայտատուները կհրավիրվեն մրցության։

Հողամասերի վաճառքի պայմանները կարելի է տեսնել Ալեքսանդրապոլի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքում։

Ալեքսանդրապոլի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքի նախագահ՝ Ա. ՍՈՒՔԻԱՍՈՎ։

Ալեքսանդրապոլի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքի քարտուղար՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆՑ։

ՎԱՃԱՌՔ Ի ՀՅՈՒՐՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ս.Խոր Տիրի 14 օր է Ս. Նշան Տիրոջ ի 19ի տյուրեզի 112 ձուլակի ոչխար ու գառներ։ Ովքեր կուզեն գնել, թող դիմեն Ս. Նշան վանքի տնտեսությանը։

ՎԱՃԱՌՔ Ի ԳՅՈՒՂԱՔԱՂԱՔՈՒՄ

Ախալքալաքում, Ջավախքի ամրոցի մոտ, 20 մեծ ու փոքր խանութներ, որոնք գտնվում են ամենաշահավետ տեղում, վաճառվում են 1,760,000 ֆր.։ Ուզողները թող դիմեն Ախալքալաքի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքը։

Ախալքալաքի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքի նախագահ՝ Ա. ՍՈՒՔԻԱՍՈՎ։

Ախալքալաքի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքի քարտուղար՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆՑ։

ՎԱՃԱՌՔ Ի ՀՅՈՒՐՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ախալքալաքում, Ջավախքի ամրոցի մոտ, 20 մեծ ու փոքր խանութներ, որոնք գտնվում են ամենաշահավետ տեղում, վաճառվում են 1,760,000 ֆր.։ Ուզողները թող դիմեն Ախալքալաքի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքը։

Ախալքալաքի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքի նախագահ՝ Ա. ՍՈՒՔԻԱՍՈՎ։

Ախալքալաքի գավառական վարչության տեղական բաժանմունքի քարտուղար՝ Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆՑ։

ՀՅԱՎԱՍՆ ԴԱՎԱՁՅԱՅՑ

ՍԱՀԱԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՆՈՒՆՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՍԱՀԱԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՆՈՒՆՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ

(*)—Եթէ այս տասնաց առաջարկութիւնը ընդունուի Բ. Դուռնից, ապա Հայկական Հարցը կարելի է համարել լուծուած։ Մնում է միայն տեսնել, թէ ինչպէս կը վերաբերուին դէպի այդ առաջարկութիւնը Եւրոպական Տէրութիւնները։ Ինչպէս յայտնի է, Եւրոպական Տէրութիւնները ներկայացրել են Բ. Դրան իրենց նախագծերը Հայկական Հարցի մասին, որոնց մէջ մանրամասնաբար նշանակուած են այն բարենորոգութիւնները, որոնք պէտք է մտցուին Հայաստանում։ Այդ նախագծերի մէջ մտած են եղել նաև այն երեք կէտերը, որոնք այժմ առաջարկում է Բ. Դուռը։ Ուրեմն, եթէ Բ. Դուռը ընդունի այդ նախագծերը, ապա Հայկական Հարցը կարելի է համարել լուծուած։ Ինչ վերաբերում է Եւրոպական Տէրութիւնների վերաբերմունքին դէպի Բ. Դրան առաջարկութիւնները, ապա դրա մասին ոչինչ չի կարելի ասել մինչև որ Եւրոպական Տէրութիւնները չեն յայտնել իրենց կարծիքը։ Ինչպէս յայտնի է, Եւրոպական Տէրութիւնները ներկայացրել են Բ. Դրան իրենց նախագծերը Հայկական Հարցի մասին, որոնց մէջ մանրամասնաբար նշանակուած են այն բարենորոգութիւնները, որոնք պէտք է մտցուին Հայաստանում։ Այդ նախագծերի մէջ մտած են եղել նաև այն երեք կէտերը, որոնք այժմ առաջարկում է Բ. Դուռը։ Ուրեմն, եթէ Բ. Դուռը ընդունի այդ նախագծերը, ապա Հայկական Հարցը կարելի է համարել լուծուած։ Ինչ վերաբերում է Եւրոպական Տէրութիւնների վերաբերմունքին դէպի Բ. Դրան առաջարկութիւնները, ապա դրա մասին ոչինչ չի կարելի ասել մինչև որ Եւրոպական Տէրութիւնները չեն յայտնել իրենց կարծիքը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ

(**)—Ինչպէս ասում են, Բ. Դուռը ընդունակ է ամէն բան խոստանալ, միայն թէ ժամանակ շահի, իսկ խոստացածը չկատարել։ Ուրեմն, ինչքան էլ Բ. Դուռը խոստանայ կատարել Եւրոպական Տէրութիւնների պահանջները, այնուամենայնիւ մենք չենք կարող հաւատալ նրա խոստումներին, քանի որ գործնականում նա չի կատարում իր խոստացածը։ Ինչ վերաբերում է Եւրոպական Տէրութիւնների վերաբերմունքին դէպի Հայկական Հարցը, ապա մենք կարծում ենք, որ նրանք ոչ միայն չեն ցանկանում լուծել այդ հարցը, այլ ընդհակառակն, ամէն կերպ ձգձգում են նրա լուծումը։ Ինչպէս յայտնի է, Եւրոպական Տէրութիւնները ներկայացրել են Բ. Դրան իրենց նախագծերը Հայկական Հարցի մասին, որոնց մէջ մանրամասնաբար նշանակուած են այն բարենորոգութիւնները, որոնք պէտք է մտցուին Հայաստանում։ Այդ նախագծերի մէջ մտած են եղել նաև այն երեք կէտերը, որոնք այժմ առաջարկում է Բ. Դուռը։ Ուրեմն, եթէ Բ. Դուռը ընդունի այդ նախագծերը, ապա Հայկական Հարցը կարելի է համարել լուծուած։ Ինչ վերաբերում է Եւրոպական Տէրութիւնների վերաբերմունքին դէպի Բ. Դրան առաջարկութիւնները, ապա դրա մասին ոչինչ չի կարելի ասել մինչև որ Եւրոպական Տէրութիւնները չեն յայտնել իրենց կարծիքը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ

(*)—Ինչպէս ասում են, Բ. Դուռը ընդունակ է ամէն բան խոստանալ, միայն թէ ժամանակ շահի, իսկ խոստացածը չկատարել։ Ուրեմն, ինչքան էլ Բ. Դուռը խոստանայ կատարել Եւրոպական Տէրութիւնների պահանջները, այնուամենայնիւ մենք չենք կարող հաւատալ նրա խոստումներին, քանի որ գործնականում նա չի կատարում իր խոստացածը։ Ինչ վերաբերում է Եւրոպական Տէրութիւնների վերաբերմունքին դէպի Հայկական Հարցը, ապա մենք կարծում ենք, որ նրանք ոչ միայն չեն ցանկանում լուծել այդ հարցը, այլ ընդհակառակն, ամէն կերպ ձգձգում են նրա լուծումը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ

(**)—Ինչպէս ասում են, Բ. Դուռը ընդունակ է ամէն բան խոստանալ, միայն թէ ժամանակ շահի, իսկ խոստացածը չկատարել։ Ուրեմն, ինչքան էլ Բ. Դուռը խոստանայ կատարել Եւրոպական Տէրութիւնների պահանջները, այնուամենայնիւ մենք չենք կարող հաւատալ նրա խոստումներին, քանի որ գործնականում նա չի կատարում իր խոստացածը։ Ինչ վերաբերում է Եւրոպական Տէրութիւնների վերաբերմունքին դէպի Հայկական Հարցը, ապա մենք կարծում ենք, որ նրանք ոչ միայն չեն ցանկանում լուծել այդ հարցը, այլ ընդհակառակն, ամէն կերպ ձգձգում են նրա լուծումը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ

(*)—Ինչպէս ասում են, Բ. Դուռը ընդունակ է ամէն բան խոստանալ, միայն թէ ժամանակ շահի, իսկ խոստացածը չկատարել։ Ուրեմն, ինչքան էլ Բ. Դուռը խոստանայ կատարել Եւրոպական Տէրութիւնների պահանջները, այնուամենայնիւ մենք չենք կարող հաւատալ նրա խոստումներին, քանի որ գործնականում նա չի կատարում իր խոստացածը։ Ինչ վերաբերում է Եւրոպական Տէրութիւնների վերաբերմունքին դէպի Հայկական Հարցը, ապա մենք կարծում ենք, որ նրանք ոչ միայն չեն ցանկանում լուծել այդ հարցը, այլ ընդհակառակն, ամէն կերպ ձգձգում են նրա լուծումը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ

(**)—Ինչպէս ասում են, Բ. Դուռը ընդունակ է ամէն բան խոստանալ, միայն թէ ժամանակ շահի, իսկ խոստացածը չկատարել։ Ուրեմն, ինչքան էլ Բ. Դուռը խոստանայ կատարել Եւրոպական Տէրութիւնների պահանջները, այնուամենայնիւ մենք չենք կարող հաւատալ նրա խոստումներին, քանի որ գործնականում նա չի կատարում իր խոստացածը։ Ինչ վերաբերում է Եւրոպական Տէրութիւնների վերաբերմունքին դէպի Հայկական Հարցը, ապա մենք կարծում ենք, որ նրանք ոչ միայն չեն ցանկանում լուծել այդ հարցը, այլ ընդհակառակն, ամէն կերպ ձգձգում են նրա լուծումը։

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA ASIPÉTERSBOURG

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻԻՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեռլին կաւրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորքահա 37
Ագահովագրութեանց ճիւղերը ՀՐԴԵՀ. — ԿԵՆԱՆԻ. —
ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱՆԻՒ.

Ընկ. գրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հաշիւք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ագա-	
հովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս — Ղալաթիա, Բարթէլն վրայ (հին Մաւրոգոն տիւղ) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար — Թ. ՀԻՒՏՕՐ ԻՒԼԻԱՆ

Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1852 ԻՆ

ԸՆԿԵՐԱԾԻՆ ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ ԾԱՆԳԱԼԱ

Lancashire Insurance Buildings
Exchange Street Manchester

Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,511,280 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնն, ամէն տեսակ քարուկիր ու փայտաշէն կալուածներու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ ևլն., յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու սակերով։

ԿԵՆԱՆԻ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնն յոյժ բարձր ապահիճով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զոր կրնան փափաքիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողները, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով։

Նոր Հանդուածք պայմանագրութեան թերթեր։

Տիեզերական ապահովագիրք անժխտելի.
Առածք ի Ծաղկան և զհանց ծաղկանց թերթեր։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond, Sellar and Co.) Պոնտ Սելլէր և Ընկ. Բիւչիւք Թիւնել խան, Ղալաթիա։

ՇՈՒՆԵԱՒԱԾՔԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵՆ

Ն. ԲԱՒԼԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մաքսակնիք և Ապահոված գրքեր
կանոնաւորապէս քաղող
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ո–ղզակի եւ ապագ դասընթացքներ
Նաւուղեբի, ուղեւորութեան և այլ
տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Մոմհանէ փողոց թ. 1

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՏԵՆԱԻՕ

ԸՆԴ ԴԷԼ ՀՂԼԻ, Կ. ՊՈԼՍՈՑ ԵՒ ՕՏԵՍԱՑԻ

Անասնակ	Թիւնս	Անասնակ	Թիւնս	Անասնակ	Թիւնս	Անասնակ	Թիւնս
Ալպանս	1069	Տօմինս	937	Իտահօ	5540	Բօլօ	510
Ալէքթօ	3607	Տուրօ	2383	Ճիւնս	1080	Րիալթօ	2229
Անճէլօ	1541	Տրաքօ	1713	Ջէյս	1053	Րինալտս	1663
Արիստօ	2377	Տինամօ	504	Ջօլթինս	2307	Րօլլօ	1613
Պասանս	1822	Էպլօ	2464	Ջօնկս	1700	Րօմէօ	1789
Պօրտինս	1264	Էլտօրատս	1520	Լէօ	1053	Րօզարիս	1862
Պրամօ	1076	Էրազօ	1481	Լէյբանդօ	2271	Սարֆօ	1113
Պրինս	841	Ֆիտս	954	Լիվօրնս	1643	Ցիբրս	1735
Պըֆֆալօ	4431	Ֆիլատֆիա	1828	Լօրէնցօ	3191	Սիւվիս	1193
Գէյրս	1671	Ֆլամինկօ	849	Մարս	724	Սբէրօ	1200
Գալիրաս	1337	Ֆրանչիսքօ	4582	Մարէնկօ	2273	Թասս	1328
Գամլօ	1244	Կալիլէօ	3060	Մարգէլլօ	3709	Թ. Ռոլսըն	1546
Գադօ	1094	Կիգանս	1243	Միքաս	3557	Թօքիս	3827
Զիքակօ	2729	Կօզս	1011	Միլօ	1057	Թօլէս	1470
Սիէբրս	1834	Կրօանս	1695	Մունդէպէլլօ	1735	Թօրրիս	487
Գլիս	2697	Հիրօ	775	Մուրիլլօ	2415	Ուրպինս	2429
Գօլօրաս	4235	Հիսալկօ	1581	Նէրօ	1083	Վասքօ	1914
Գօմօ	1497	Հինտու	3720	Օհիս	4100	Վօլգ	1289
Գօնկո	2906	Հօրադիս	3600	Օմահարիս	4036	Վօլֆրամ	2396
Գօրսս	895	Հպանպէր	596	Օրլանս	1535	Եէս	1850
Տիս	4811	Իակօ	2354	Բալէրմ	1637	Զէրօ	1200

Տօքս չզենուեր, նաեւ ապետ Մարքըմ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած պարապած և Օսմանեան ղեկտրան

Իսկ չզենուեր, նաեւ ապետ Մարքըմ, ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասաւ։ Լօրէնցօ չզենուեր ընդհ. վաճառքով կ'իջեցնուորի ի Հրլ և ամսոյս 22ին պիտի մեկնի հոս գալու համար։

Դիմել առ գործակատար Թ. ՀԻՒՏՕՐ ԻՒԼԻԱՆ
թիւ 17–18, Բիւչիւք Թիւնել խան, Ղալաթիա

L'ANCRE ԼԱՆԿՐՕՂԸ

ԱՐԻԵԼՅԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱԽՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԾՐԱԳՇԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՄԲ. 1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ ԴՄԲ.
133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Կոմս Էտմոն Զիճի, կայս. եւ արք. մերձիկ խորհրդական, նախագահ
» Ռեոդոլֆ Հաեոս, կեր- նախագահ
» Ժօզէֆ Հաեոս, կայս. եւ արք. մերձիկ խորհրդական
» Գեյօման Նամօ » » »
» Անթուան Բրոֆէ ս'Օսթէն
Թէօսոր Լոնգէն
Ժան դը Վէյնիկ – Ինկէնճայմ

Կառավարական Քոմիսար
Պ. ԺՕՆ ՄՈՒՐ կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Գործակալ, Բեռա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաճօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՑԻ

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ	
Դրամագլուխ	Ֆր. 10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր. 10,000,000
Պահեստ	» 7,650,000	Պահես	» 104,500,000
Թղթապանակի մէջ	» 69,246,000	[illegible] թիւթիւնք	» 250,000,000
Հատոյց 1892 տարւոյ	» [illegible]	2 տարւոյ	» 17,750,000
Հատուցած գլաս	» 17[illegible]	1 գլաս	» 65,000,000

Ընկերութեան գրասենեակն է Ո[illegible]
Մանրամասնութեանց համար դիմ[illegible] Տ. ՍԻՄՕՆ ՓԱՑՄՆԻՐԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Գալա[illegible] Յեսի-խան Ա. յարկ։
Կենաց ճիւղին Տնօրէն, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՒ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ՈՑԺ–ԿՈՐՈՎ

ՅՈՍՓՈՏԻՆ ՏՒԴ. ԼԱԼՈՐԻ.— Վերջին 25 տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս ՅՈՍՓՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է ցարդ գտնուած, կատարելապէս բուժելու ուղղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնաւութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վազեալ կորուստ, եւ այժելու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումն կը բուժէ դժուարամարսութիւն, ջղային եւ սրտի, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններ, արեան չրջանի խանգարումներ, հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցնէ այժելու կորուստն որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։ Ջղային տկարութեանց առ որ հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անսիկական եւ հիւանդ է։ Մերամարձութեան ախտանիշք կ'անհետանան հրաշալի արագութեամբ մը։ ՏՒՏ. ԼԱԼՈՐԻ ՅՈՍՓՈՏԻՆԸ ջղային հիւծ եւ ուղեղային դողացութիւն կը տեղծէ, արեան մէջ մոլեծանելով հիւանդական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական գոյացութիւնն է։ Կորովը կը կենդանացնէ մարդկային դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով առոյգ առողջութիւն, այնպէս որ կարելի է պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և զոհունակութեամբ։ Ախորժակնոյ է, կը զօ և կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր ոյժ մը կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածման առաջին օրէն իսկ, մտաւոր կարողութեանց յաւելմամբ և բարօրութեան զգացմամբ այլ մարմնոյն հիւանդը չսոնց կը կորնչէր։ Մարդոցութիւնը վերանորոգուած, ախորժակն հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ալիք կանուսուցապէս կը գործեն։ Դէմքը կը սկսի վնալ, շրմունքը կը գունաւորին, աչքը չողոչն, մորքը պայծառ գոյն մը կ'առնու, մաղերն այժ կը սանձան։ Զգուշացէք նմանութիւններէն։ Տքթ. Լալորի ՅՈՍՓՈՏԻՆԸ պարունակեալ է ամէն չիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով **Dr. Lalor's Phosphodyne London England** վրան փորագրուած։ Այս դեղին չայողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վատնգաւոր եւ վնասակար կեղծեր։ Մեծ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թրլքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՄՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլ. Հիւանդոց մեծերանոց, Վայվոտա պահականոցին քով, Կալաթա–Շեյլիի թրամվէյներու կայարանը, թիւ 95 եւ 97։

ՐԵՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍԲԷՍԻՖԻՔ

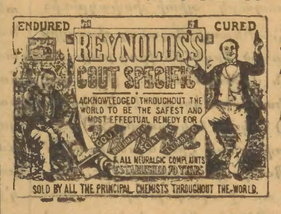

Կը բուժէ կաթուածը, յօգացաւերը, կողացաւն եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Աչխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ։ Մէկ անգամ առնել բաւ է քանի մը ժամու մէջ զգալի ամոքում սկսիլ բերելու։ Մեծ թիւչկներ կը չանձնարարեն դայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէյլի կը գրէ. «Երիկ մը առին Ըէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍԲԷՍԻՖԻՔԸ տուի հիւանդներուս եւ կը փութամ ըսել որ միչտ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը համառեմ որ ասի չատ ազդեցիկ դեղ է։» ՀՐԱՀԱՆԳ ԳՈՐՄԱՄՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ անմիջապես առաջ ու անոց խառնուրդի խմել գայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիչեր 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի։ Մեծ եւ փոքր քանակներ ու չիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին՝ Է. ՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՒ անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 97, Եիւքսէք Գալաթրըմ, Վայվոտա, Կալաթա–Շեյլիի թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։ ՏԱՆՕՔ.—Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը ընդունուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։

«ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏՄԱՒԱՆՆԵՐԸ

1. Ջոպուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր։ — 2. Ծանուն լրագրին Ընկալագրեր, Փոխանակագրեր, Նամականան դրամաթուղթեր, Չէքեր, ևլն. վաւերական են՝ լրագրոյն արտօնատէրին առտրագրութիւնը կրելու պայմանաւ միայն։ —3. Բամնեգիները Թուրքիոյ համար արձամ մէջեակ ի պատկան են, մէջեակը 20, ոսկին 108 դրուշէն։ — 4. Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է, բաց ի Բօսֆոր Լաքալի ծախքէն։ —5. Թղթատարի ծախքն իր վրայ առնելով «Բիւզանդիոն» այնքան մեծ գոհոդութիւն մը կրած է արդէն որ զեղչուած բաժնեգնի առաջարկներ անընդունելին։ —6. Վմեն գաւառացի ազգային որ ինքզինք թերթին խմբագրութեան ծանօթացնել ետքը իր բնակած քաղաքին, գիւղախմբին կամ գաւառին ազգային, կրթական կամ տնտեսական իրողութիւններուն, դէպքերուն և հանգամանքներուն վրայ ամիսի մը չափ եղբայրաբար և ամիսի տեղեկութիւն հաղորդէ, իրաւունք ունի թերթին թղթակիցը նկատուելու, տարեկան թերթի մը սահմանաւ, և յատուկ կրաման փոխարինութիւն մը, եթէ իր նամակներն ալ գրական արժանիք ունին։

ՄԵՐ ԴՈՐՏԱԿԱՆԵՐԻՆ կ'ինդրենք որ երբ գրութիւն մը յանձնեն իրենց մեր հասցէին ուղղած, իրենց կողմէ չհասնելու հրատարակութիւնը։ Ասիկա ո'չ իսկ մեզմէ կախում ունի՝ չատ անգամ։ Մեր Դործակալներէն ընդունուած և հրատարակութիւն խոստացած կարգ մը գրութիւնք անտիմ մնացած են, որուն համար չա՛տ կը ցաւինք։ Բայց և ո'չ իսկ թերթին տէրը ինքն իրեն իրաւունք կ'վերագրէ թերթն ասոր անոր խոնիք գործիք ընելու։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ ՓԻՉԻՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ», ՕՐԱԳՐՈՒԹ Կ. Պոլիս, Նօ 38, Պօղոս Ալի Ճապոկի

(32)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԳՕՐԳ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՏՄՒԱՐՆԵՐԸ

ՏՈՒԴՈՐ ՌԱՄՕ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Մէկ յուսաք թէ այս ակարութիւնն ունենամ։ Պահ մ'առաջ թողուցի որ պարզէը ձեր տրտունջները։ Բայց մէկ կարճէք թէ մոռնալ տուիք ինձ այն դանդատները զորս ունի ձեր ամուսինը։ Բան մը բաւական պիտի ըլլայ՝ զինքը լուսաւորելու համար, և իրաց վիճակն ահարկու պիտի ըլլայ։ Մէկ պարտաւորէք զիս այսպիսի ծայրայեղութեանց դիմելու։ Իրաւունք տուէք ինձ յարգելու իր հանգիստն և ապահովելու ձերինը։ Զինէ չամնուելէս առքը, Միւնղէլի տունը պիտի վերադառնամ. . .

—Կ'արգելեմ զձեզ, գոչից Քոնչիդա՝ աչքերը բոցավառ։ Բացարութիւն պէտք չէ ձեր և անոր միջեւ. . . Որ և է կասուց առաջքն առնելու համար էր որ ստիպեցի զձեզ որ ինձ հետ գաք։

—Ուրեմն հեռացուցէք, ճամբայ դրէք զինքն։ Աղատ է նա, և իր արուեստագէտի քմահաճոյքը կրնայ բաւական պատրուակ մ'ըլլալ իրեն։ Պէտք է որ այլևս Ռամոյի հանդիպ չգտնուի։ Ռամօ պիտի տառապի անոր բացակայութեան համար, վասն զի կը սիրէ զայն։ Մարդկային յատկանական և ազնկեզ կատակերգութիւնն է այս։ Կ'ընդունի՞ք այս պայմանները։

—Բանի չանձն կ'առնում։

—Ամէն պարագայի մէջ հակակեցէք որ այս մեկնումն չանկարծ ու չանպատրաստից տեղի չունենայ։ Մենք ամենքս ալ դեր ունինք կատարելու, որպէս զի ձեր ամուսինը բանէ մը չկասկածի։ Եւ այդ է կարեւորն։ Իրեն պէս մարդ մը, որ այնքան օգտակար է իր նմաններուն, մատնուելու չէ գռեհիկ դժբաղտութեան մը ձեռքը որ կրնայ մթագնել անոր հիանալի խմացականութիւնն։ Ամուսինը զոհուեցաւ, գոնէ յարգենք պիտանականը։

—Զգուշացէ՛ք, Թալման, իրեն հետ կապուի՛ր՝ վտանգին ընդ առաջ երթալ է։ Անասուածն երկինքը բարկութիւնը կը հրաւիրէ իր վրայ։ Անոր չուրջը գտնուողներն ալ դժբաղտ պիտի ըլլան։ Ինձ համար արդար պատիժ մը պիտի ըլլայ, բայց ձեզ համար. . .

Ցիմարաբոյժը դեռատի կնոջ երեսը նայեցաւ, յետոյ հանդարտ ժպտելով մը յարեց.

—Ինչ կուզէ թո՛ղ պատահի, սիրելին։ Քան տարիէ ի վեր եղբօր պէս կը սիրեմ զՌամօ, և հաւատացէք ինձ, ես բարի կաթոլիկ եմ, բայց կը վկայեմ ձեզ թէ լաւագոյն կը համարիմ անոր հետ գժոխք երթալ քան թէ արքայութիւն մտնել մեկուն հետ զոր ճանչեմ։

Կառքը Սէն-Ֆօմինիք փողոցին բակին մէջ կը գտնար։ Թալման վար իջաւ, ձեռքը դեռատի կնոջ կարկառեց դորովալի յարգանօք, և երկուքն ալ տուն մտան։

Ե.

Քանի մը շաբաթ վերջը, Նկարահանդէսին բացումը կատարուեցաւ, և Միւնղէլի ձեռագործն յաղթանակից։ Արդարեւ, Նկարչին տազանդն երբեք չէր հասած այսպիսի կատարելութեան մը, և արդարութիւնը խօսելով, հրաչակերտ մը համարեցաւ։ Քոնչիդայի կենդանագիրը, պատուոյ սրահին մէջ ի տես դրուած լինելով, անդիմադրելի կերպիւ առինքն կը յանկուցանէր հանդիսատեսները։ աչքերը Բոլորվին սեւազգեստ, ժպտուն ճակատն ալեծածան մազերուն տակ վողվոզուն, մեծ աչքերն հիացմամբ դէպի երկինք յառած, դեռատի կինը վսեմ դիցուհիութիւն մը ունէր։ Մինչեւ արժուկը բացուած թիզանիքէն մկ թեւը դուրս կ'երկնէր, նորէն չերկազգեստն ծալքերուն վրայ խնամով կը կարդար թերթերը, ծանօթագրելով գովեստներն, իբր թէ խնդիրն իր անձին վրայ եղած ըլլար, և ամենավոքր քննադատութեան չէր հանդուրժեր։ Միաձայն հաւանութեան պէտք ունէր այս գործին համար որ կրնապես սիրելի եր իր սրտին։

Թալմանի անտարբերութիւնը զայրացուցած էր զինքը։ Ցիմարաբոյժը, կենդանագրին առջեւ տարուելով, բնաւ գիտողութիւն չէր ըրած։ տխուր ու գբեթէ անբարբառ մնացած էր։ Ռամօ խնդրած ըլլալով որ իր կարծիքն յայտնէ, ցիմարաբոյժն իր հիացումն յայտնած էր տիպարին համար, և պատկերհանին նկատմամբ բացարձակ զգուշաւորութիւն մը պահած էր։ Ոմն ինքզինք զսպած ու բան մը չէր ըսած իր բարեկամին, չի քանին աւելի անձինք չրջապատած էին զինքը։ Բայց անկէ բաժնուած էր այնպիսի պիսի դրգռութեան մը համառած որ դիւրաբեկ անցնելու բան չէր։ Ծաղորքօրը Թալման Ռամոյի տան մէջ կը ճաչէր։ երեկոյին, Ռամօ մեկնելեն չիւ պահանջեց անկէ՝ իր կուսակցականն ոգւոյն համար։

—Քաչ կը տեսնեմ որ գոհ չես ըսաւ, և գէթ մի անգամ կը փափաքիմ լսել բացատրութիւնները թէ այս կենդանագրին մէջ ինչ բան անհաճոյ է քեզ...

Այս բառերուն վրայ Քոնչիդա, որ սեղանին մօտ կ'աչխատէր, սարսռաց և իր ձեռքերն որք սեղնի ու թելը կը բռնէին, չարժեցան։ Նեոի պէս սուր ակնարկ մը ժպթալեց իր աչքերուն, և գլուխը վեր ածաւ, որպէս զի կանթեղին պայծառութեան մէջ չգտնուի։

Միեչդեռ Թալման չսթել կը զարնէր, չանալով խոյս տալ վիճաբանութենէ մը որ գիւրաբեկ կրնար բուռն բարկութեան փոխուիլ, Ռամօ ուժգնութեամբ կրկնեց.

(Շարունակելի)

Թարգմանել Ք. Մ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ